

Per post en e-mail: [REDACTED]@minfin.nl

Ministerie van Financiën
Mevrouw drs. G.J. Salden
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Amersfoort, 11 mei 2012

Betreft: Consultatiereactie Wijzigingsbesluit financiële markten 2013
Kenmerk: 1204056
Contactpersoon: mw. drs. B.F. Hoogsteen/mr. A. Kamperman
E-mail: b.hoogsteen@adfiz.nl/a.kamperman@adfiz.nl

Geachte mevrouw Salden,

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om te reageren op de consultatie van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (verder: Besluit) en daarmee samenhangend "de Regeling eed of belofte financiële sector". Wij hebben de inhoud van deze documenten met name beoordeeld op de gevolgen voor bemiddelaars/adviseurs en (onder)gevolmachtigde agenten in de zin van de Wft.

Wij merken voorafgaand aan onze reactie op waardering te hebben voor de voortvarende wijze waarop vanuit het ministerie uitvoering is gegeven aan de uitwerking van al deze voorstellen.

In onze reactie gaan wij achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen.

1. Productontwikkelingsproces
2. Verplichting afleggen eed of belofte
3. Provisieverbod en transparantieverplichtingen
4. Transparantie aanbieder hypothecair krediet
5. Nieuwe eisen aan vakbekwaamheid
6. Geschillenbeslechting
7. Administratieve lasten en nalevingskosten
8. Tijdige bekendmaking (verdere uitwerking) nieuwe regelgeving

1. Productontwikkelingsproces

Vanaf 1 januari 2013 worden onder meer financiële dienstverleners wettelijk verplicht tot het hebben van procedures en maatregelen bij het ontwikkelen van financiële producten. Hiermee wordt een wettelijk grondslag gecreëerd op grond waarvan de AFM voor zover noodzakelijk handhavend kan optreden bij het ontwikkelen van (ondeugdelijke) financiële producten.

In art. 32-nieuw Bgfo worden de eisen die worden gesteld aan het productontwikkelings- en distributieproces nader uitgewerkt.

Hoewel Adfiz voorstander is van het achterliggende doel – namelijk het voorkomen van massaschade voor consument en maatschappij door pertinent slechte financiële producten – roept de nadere uitwerking wel een aantal vragen en opmerkingen op

1a. Bij wie ligt de verantwoordelijkheid voor het productontwikkelingsproces?

Adfiz is van mening dat de verantwoordelijkheid voor het productontwikkelingsproces primair bij de aanbieder van een product dient te liggen. De uitbreiding richting het samenstellen en verkrijgbaar stellen zou alleen moeten zien op die situaties waarin de aanbieder niet betrokken is of niet weet dat hij betrokken is bij het samenstellen van het product. Als dat wel het geval is, is de aanbieder primair verantwoordelijk. Zo zal de aanbieder naar onze mening ook verantwoordelijk dienen te zijn voor gelabelde producten en huisvolmachten. Er zijn echter ook situaties denkbaar dat de verantwoordelijkheid bewust wordt uitbesteed aan een derde. Voorbeelden hiervan zijn polissen die via de beurs lopen of waarbij sprake is van een volmachtpool. In dat geval verdient het de voorkeur dat in het besluit wordt vastgelegd dat een aanbieder dit uitdrukkelijk met deze derde dient overeen te komen.

1b. Figuur van begunstigde is overbodig

In de Wft wordt tot nu toe onderscheiden “consument” en “cliënt”. Hieraan wordt nu een derde figuur toegevoegd “de begunstigde”. De toevoeging van deze derde figuur is niet nodig en onwenselijk omdat deze verwarring en problemen voor de uitvoering teweeg brengt.

Hoe werkt deze figuur door in de adviesregels? Moeten straks de wensen en behoeften van de cliënt in kaart gebracht worden tezamen met de wensen en behoeften van de begunstigde(n)? Dit is niet noodzakelijk. Een pensioenverzekering waar te hoge kosten in verwerkt zijn, is ook qua toegevoegde waarde voor een werkgever (de cliënt) niet evenwichtig in de belangenafweging. Wanneer de kosten lager zouden zijn bij gelijkblijvende opbrengst zou de werkgever namelijk of minder premie betalen en daardoor een lagere bijdrage van zijn medewerkers (begunstigde) hoeven vragen. Of de werkgever zou meer pensioen aan zijn medewerkers (begunstigde) kunnen toezeggen.

De belangen van de begunstigde worden reeds voldoende beschermd door de doelstelling die de cliënt heeft of kan hebben. Het is dus niet nodig om de wensen en behoeften van de begunstigde afzonderlijk in kaart te brengen naast de wensen en behoeften van de cliënt. Adfiz stelt daarom voor om in lid 1 van art. 32-nieuw Bgfo het woord “begunstigde” te schrappen.

1c. Hoe moet goede advisering gaan werken?

De klant moet er vanuit kunnen gaan dat het product dat hem wordt geadviseerd voldoet aan alle wettelijke eisen. Indien achteraf blijkt dat door een onvolkomenheid in het productontwikkelingsproces een product afbreuk doet aan het belang van de klant zal de klant zijn adviseur hierop aanspreken. Dit brengt niet alleen een aansprakelijkheidsrisico voor de adviseur met zich mee maar ook een imago-risico. Nu wettelijk geregeld wordt dat een product getoetst moet zijn op zijn deugdelijkheid, is het inefficiënt dit ook nog eens door de adviseur te laten vaststellen. Niet alleen de klant maar ook de adviseur moet erop kunnen vertrouwen dat de producten deugdelijk zijn. Daarom zou het goed zijn als de AFM net als bij het prospectustoezicht de markt meer zekerheid geeft. Dit kan bijvoorbeeld door het expliciet toetsen door de AFM van alle nieuwe producten.

1d. Welke verantwoordelijkheid heeft een aanbieder voor het distributiekanaal? Hoe actief moet de aanbieder informatie inwinnen over de advisering van het product?

Het is op zichzelf een goede ontwikkeling dat aanbieders in ieder geval de doelgroep van hun financiële producten moeten bepalen. Met deze informatie kan de adviseur zijn voordeel doen.

De verplichting dat een aanbieder bij het ontwikkelen van producten nadrukkelijk aandacht dient te besteden aan de distributie van het financiële product is te begrijpen vanuit de gedachte dat moet worden stilgestaan bij de vraag of de consument al dan niet advies bij een dergelijk product nodig heeft. De vraag of wel of niet execution only kan worden toegepast en welke waarborgen er bij eventuele execution only moeten worden getroffen, is relevant. Ook vanuit het oogpunt van de benodigde informatie voor de adviseur om het product te kunnen begrijpen en welke informatie voor de consument noodzakelijk is, is deze bepaling van belang.

In de toelichting wordt de zorg voor de wijze van distributie echter zodanig uitgelegd dat de reikwijdte van deze bepaling onaanvaardbaar is en in strijd is met de systematiek van de wetgeving. In de uitleg wordt gesteld dat een financiële onderneming die producten ontwikkelt of samenstelt niet voldoet aan hetgeen in art. 32-nieuw, tweede lid, aanhef en onder c, Bgfo is bepaald, wanneer uit signalen uit de markt blijkt dat producten via een distributiekanaal bij pertinent ongeschikte doelgroepen terechtkomen. De oorzaak hiervan kan meerledig zijn. Het product kan ondeugdelijk zijn voor de doelgroep, maar het is ook mogelijk dat de adviseurs producten niet goed adviseren. In dat geval kun je een aanbieder niet verantwoordelijk stellen voor het terecht komen van zijn product bij een ongeschikte doelgroep. Daarmee wordt de aanbieder verantwoordelijk gemaakt voor de kwaliteit van het advies en wordt het toezicht op het advies neergelegd bij aanbieders en productsamenstellers.

Mocht een aanbieder in zijn normale bedrijfsuitoefening tot de conclusie komen dat er via een distributiepartner een product is bemiddeld dat mogelijk niet geschikt is voor de doelgroep dan is wettelijk geregeld dat de aanbieder dit meldt bij de AFM, waarna de AFM zelfstandig moet constateren of hier eventueel sprake is van overtreding van de wettelijke (advies)regels, regels ten aanzien van execution only of sprake is van een ondeugdelijk product of ondeugdelijke productinformatie.

De toelichting op art. 32-nieuw Bgfo zou zo moeten worden geformuleerd dat daaruit blijkt dat er geen aanvullende eisen door aanbieders mogen worden gesteld aan het handelen van distributiepartners zelf en aanbieders geen extra controlemechanisme mogen opleggen aan bemiddelaars of adviseurs. Het stellen van dergelijke eisen past niet in de systematiek van de wet die uitgaat van een zelfstandige verantwoordelijkheid van alle in de keten opererende partijen. Ten aanzien van de meer complexe producten sluit dit ook aan op het zuivere marktmodel waarin aanbieders meer los komen te staan van hun distributiepartners omdat sturing via provisies niet meer mogelijk is.

1e. Moet de reikwijdte van art. 32-nieuw Bgfo niet beperkt worden?

Het achterliggende doel van toezicht op het productontwikkelingsproces is het voorkomen van massaschade voor consument en maatschappij door pertinent slechte financiële producten. Om dat te voorkomen moeten financiële ondernemingen die producten ontwikkelen of samenstellen waarborgen dat zij bij de productontwikkeling een belangenafweging maken waarbij op een evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de belangen van de consument, de cliënt of de begunstigde. Overwogen moet daarom worden of de reikwijdte van de regels ten aanzien van het productontwikkelingsproces niet zou moeten worden beperkt tot de complexe

producten. Daar zijn immers de risico's tot massaschade voor de consument en maatschappij het grootst.

1f. Wat is een evenwichtige belangenafweging?

In de Nota van Toelichting wordt uitgelegd dat ook de aandeelhoudersbelangen en de werknemersbelangen meegewogen dienen te worden in het productontwikkelingsproces. Het gaat immers om een evenwichtige afweging van meerdere belangen. Niet duidelijk is hoe deze verschillende belangen zich tot elkaar verhouden. Al met al is het een erg open norm die in de uitvoeringspraktijk tot de nodige discussie zal gaan leiden.

Art 32-nieuw, vierde lid, Bgfo lijkt in strijd te zijn met de toelichting. In dit artikel wordt gesteld dat een financieel product geen afbreuk mag doen aan het belang van de consument. In de toelichting op het vierde lid wordt uitgelegd dat de financiële onderneming of de toezichthouder dit kan bepalen. Dienen nu alle belangen (consument, aandeelhouder en werknemer) te worden afgewogen of is uiteindelijk het belang van de consument toch doorslaggevend? Adfiz zou willen dat de toelichting meer duidelijkheid geeft over de af te wegen belangen.

2. Verplichting afleggen eed of belofte

Medewerkers in de gehele financiële sector worden verplicht een eed of belofte af te leggen en na te leven. Hiermee moet worden bereikt dat allen die betrokken zijn bij de kernactiviteiten van een financiële onderneming zich bewust worden van hun speciale positie en verantwoordelijkheid dragen voor hun handelen. Procedures en maatregelen moeten worden getroffen voor het afleggen van de eed of belofte en de controle op de naleving ervan.

In onze reactie geven wij achtereenvolgens onze bezwaren aan ten aanzien van de proceskant van het voorleggen van de Regeling eed/belofte als ook ten aanzien van de reikwijdte en inhoud van de eed/belofte. Ook doen wij voorstellen voor aanpassing en verbetering van de af te leggen eed/belofte.

2a. Bezwaren proces voorleggen eed/belofte.

Tijdens de parlementaire behandeling van het onderzoek van de commissie de Wit naar het financieel stelsel, zijn twee moties ingediend over een morelethische verklaring. Verzocht is om een morelethische verklaring op te nemen in de geschiktheids- en betrouwbaarheidstoets van bestuurders (motie Huizing/Blanksma) en om de ethische verklaring ook door handelaren en bankiers te laten afleggen (motie Braakhuis/Plasterk). De voorstellen in het voorgelegde concept 'Regeling eed of belofte' gaan een hele stap verder, omdat nagenoeg elke persoon werkzaam in de financiële onderneming een eed of belofte moet afleggen en naleven. De Minister heeft eerst in een brief aan de Kamer op 13 april 2012 dit besluit aan de Kamer en alle overig betrokkenen kenbaar gemaakt. Gezien de fase waarin het proces van regelgeving voor 2013 zich bevindt, vinden wij dit hoogst onzorgvuldig.

2b. Bezwaren reikwijdte eed/belofte.

De vraag is of de brede maatregel zoals nu wordt voorgesteld, niet buitenproportioneel en ondoelmatig is om te werken aan een verder herstel van vertrouwen in de financiële sector. Voor bestuurders en beleidsbepalers voor alle financiële ondernemingen wordt voorgesteld in de Wet op het financieel toezicht (Wft) twee artikelen aan te passen (art. 3:8 en art. 4:9), zodat het mogelijk wordt bij Ministeriële regeling een eed in te voeren. Deze artikelen behoren tot de afdeling "deskundigheid, betrouwbaarheid en integriteit". Voor de overige medewerkers van een financiële onderneming zijn een aantal artikelen in het Bgfo en het Bpr gecreëerd. Dit artikel is opgehangen aan het wetsartikel over de integere bedrijfsvoering ofwel de ao/ic (4:15 Wft). Door deze constructie zal het niet mogelijk zijn om de medewerkers zelf

verantwoordelijk te stellen voor het niet afleggen of schenden van de eed. Dit blijkt ook uit het feit dat de werkgever een boete krijgt als hij de ao/ic bepalingen niet nakomt in plaats van de werknemer bij het niet afleggen of schenden van de eed. Dit creëert arbeidsrechtelijk problemen. Nergens is bepaald dat een financiële dienstverlener geen werknemers in dienst mag hebben of nemen die de eed hebben geschonden. Zowel de AFM als de werkgever kunnen hier niet tegen optreden. De medewerker heeft immers een verklaring van goed gedrag en een ondertekende eed in zijn dossier. Wat moet een werkgever nu met een medewerker die de eed heeft geschonden? Optreden is nu veelal al moeilijk bij ernstige justitiële feiten. Ook is onduidelijk hoe de werkgever kan handelen wanneer een medewerker de eed niet wil afleggen. Daar komt bij, dat de eed inhoudelijk ook nog zodanig is geformuleerd, dat het voor een werknemer moeilijk voor te stellen is waaraan deze belooft te zullen voldoen. De werknemer heeft daarmee civielrechtelijk gezien mogelijk genoeg juridische grond om het afleggen van de eed te kunnen weigeren. Arbeidsrechtelijk kan een werkgever tegen deze situatie niets beginnen, terwijl hij publiekrechtelijk wel verantwoordelijk is en een boete kan krijgen. Adfiz ziet dan ook niet in hoe het afleggen en naleven van een eed door alle medewerkers die betrokken zijn bij de kernactiviteiten van de onderneming moet gaan werken. Wil de eed van toepassing worden op deze medewerkers, waar we in de huidige vorm een tegenstander van zijn, dan moet er in ieder geval wettelijk geregeld worden dat de werkgever bij overtreding deze werknemer een zware sanctie kan opleggen. Te denken valt aan het op staande voet kunnen ontslaan van de medewerker. Gerealiseerd dient te worden dat dit mogelijk wel betekent dat hiervoor het arbeidsrecht ingrijpend moet worden gewijzigd.

Wanneer de beoogde werking van een eed/belofte voor medewerkers vooral tot doel heeft - zoals wij begrijpen - om de bewustwording van integer handelen te realiseren, dan menen wij dat het opnemen van integriteitaspecten in de vakbekwaamheidseisen veel effectiever is. Dit maakt een eed voor medewerkers zelfs overbodig.

Het lijkt ons dan ook goed om de eed alleen te beperken tot bestuurders en beleidsbepalers van financiële ondernemingen. Alleen voor deze categorie personen kan de eed een morele werking hebben en kan deze gesanctioneerd worden bij de betrokkenen zelf. Bestuurders en beleidsbepalers moeten vanuit hun verantwoordelijkheid vervolgens toezien op het moreel verantwoord handelen van al hun medewerkers en moeten hiervoor voldoende waarborgen treffen. Voor deze personen is de eed ons inziens ook bedoeld. De moties Huizing/Blanksma en Braakhuis/Plasterk vragen immers niet om de brede toepassing die nu wordt voorgesteld. In de moties wordt ons inziens terecht alleen gesproken over bestuurders, bankiers en handelaren.

2c. Bezwaren inhoud

De inhoud van de eed vinden wij onacceptabel, want de inhoud overstijgt het wettelijke kader voor de beroepspraktijk zodanig dat zij grote rechtsonzekerheid creëert. Er zijn weinig sectoren te noemen waar de uitvoeringspraktijk zo uitvoerig is gereguleerd als die van de sector financiële dienstverlening. Nu moet door het afleggen van de eed worden beloofd dat aan wet- en regelgeving zal worden voldaan, hetgeen niet meer dan vanzelfsprekend is. Daarin zijn al de belangen van de consument die bescherming behoeven, zeer breed gereguleerd. Voorgesteld wordt nu dat daarboven op ook nog via een eed/belofte moet worden beloofd dat het belang van de klant centraal gesteld zal worden. Wij vragen ons af wat dit laatste dan precies inhoudt. Bevat dit alles wat nog niet in de wet is geregeld? Daarvoor is geen enkel kader gesteld; een financiële dienstverlener moet vervolgens wel de naleving waarborgen en de AFM/DNB ziet hierop toe. De AFM krijgt hiermee een ongelimiteerde en ongekekaderde ruimte om te bepalen wat moet worden verstaan onder 'het belang van de klant'. Dat dit verder gaat dan het huidige wettelijke kader blijkt uit het recente rapport van de AFM over haar project "Klantbelang centraal stellen bij aanbieders".

Hierin stelt de AFM dat zij in dit kader ook zaken aan de orde heeft gesteld die niet onder het wettelijk kader vallen.

Een punt van bezwaar is eveneens dat het naleven van reglementen en gedragscodes onderdeel zal uitmaken van de af te leggen eed/beloofte. Adfiz wijst erop dat er vele reglementen en gedragscodes zijn waaraan financiële ondernemingen zich hebben verbonden. Echter de inhoud is op sommige belangrijke punten tegengesteld aan belangen die verschillende partijen op de financiële markten hebben.

Daarnaast is bezwaarlijk dat bij overtreding van de eed/beloofte het de vraag is welke regelgeving is overtreden. Is de eed geschonden of is de regelgeving Wft overtreden, aangezien het handelen in het belang van de klant ook het fundament is van de Wft en alle wetsartikelen dit fundament als uitgangspunt hebben. Is er sprake van dubbele boetes?

De minister wil met de voorgestelde eed aansluiten bij de eed van de ambtenaar. De ambtenaar zweert/belooft zich aan alle wetten te houden en daarnaast moet hij zweren/beloven zich goed te gedragen, zorgvuldig te handelen en de benodigde geheimhouding in acht te nemen. De eed voor de financiële dienstverlener gaat inhoudelijk veel verder. De ambtelijke bedrijfsvoering is verder ook minder uitgebreid gereguleerd door specifieke wet- en regelgeving dan bij de bedrijfsvoering van de financiële dienstverlener het geval is. Een eed is een verplicht instrument voor ambtenaren en ook voor enkele andere beroepsgroepen, waarbij bepaalde gedragsaspecten extra aandacht behoeven. De bedrijfsvoeringsaspecten van deze beroepsgroepen zijn daarbij niet in wet- en regelgeving in de meest brede zin gereguleerd. In de financiële sector lijkt er een overkill gaande aan maatregelen; de eed en de wet botsen met elkaar.

Een eed voor bestuurders en beleidsbepalers kan naar de mening van Adfiz alleen morele werking hebben als deze inhoudelijk zo wordt aangepast dat deze het kader van de Wft niet overstijgt. Het handelen in het belang van de klant door financiële dienstverleners wordt voldoende gereguleerd door de Wft. Op basis hiervan is de financiële dienstverlener eraan gehouden ervoor te zorgen te handelen in het belang van de klant. De toezichthouder ziet toe op de naleving daarvan. De eed is bedoeld om nadruk te leggen op de morele basis van deze wetgeving. Wij stellen daarom een eed voor bestuurders en beleidsbepalers voor die de nadruk legt op de morele basis van de wet en tegelijkertijd hier inhoudelijk niet bovenuit stijgt. Daarnaast is het vanuit het oogpunt van het klantbelang zeer wenselijk via een eed te zweren/te beloven dat bestuurders en beleidsbepalers de verplichting hebben ervoor te zorgen dat elke klant/cliënt wordt geadviseerd door een adviseur die volledig competent is doordat deze te allen tijde beschikt over de wettelijk vereiste vakbekwaamheid en de vereiste diploma's ten aanzien van de onderwerpen waarop wordt geadviseerd. Als bijlage bij deze brief is een tekst van de eed/beloofte voor bestuurders/beleidsbepalers geformuleerd die naar de mening van Adfiz aan deze eisen voldoet.

3. Provisieverbod en transparantieverplichtingen

3a. Reikwijdte provisieverbod (art.86b-nieuw Bgfo)

In het nieuwe art. 86b Bgfo wordt de reikwijdte bepaald van het provisieverbod (art. 86c-nieuw Bgfo).

Het provisieverbod wordt van toepassing op bemiddeling in en advisering over:

- betalingsbeschermers;
- complexe producten;
- hypothecair krediet;
- inkomensverzekeringen (met uitzondering van verplichte verzekeringen op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen);

- overlijdensrisicoverzekeringen;
- uitvaartverzekeringen;
- MiFID NR-dienstverlening.

Adfiz is van mening dat collectieve inkomensverzekeringen (bijv. verzekeringen die een werkgever sluit t.b.v. zijn werknemers) buiten het provisieverbod moeten blijven. Art. 86b-nieuw Bgfo, alsmede de toelichting daarop moet dan ook worden aangepast zodat van de 'inkomensverzekeringen' uitsluitend de individuele arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en betalingsbeschermers onder het provisieverbod vallen.

Dit doet ook recht aan hetgeen de minister van Financiën in zijn brief van 13 december 2011 heeft gesteld: *"In de markt voor zakelijke en collectieve verzekeringen zie ik niet onmiddellijk de noodzaak om het provisieverbod toe te passen, omdat daar geen excessen bekend zijn. Dat heeft ermee te maken dat daar sprake is van een business-to-business markt. De kleinzakelijke markt wordt in het provisieverbod wel meegenomen door inkomensverzekeringen die door bijvoorbeeld zzp-ers worden gesloten wel binnen de reikwijdte van het verbod te houden."* (TK 32 545, nr. 5. p. 2).

In het Algemeen Overleg van 8 maart 2012 is deze lijn door minister en Tweede Kamer bevestigd.

Een van de belangrijke overwegingen voor de minister van Financiën bij invoering van het provisieverbod is bescherming van de consument voor wat betreft inkomensgerelateerde verzekeringen. De minister heeft zich duidelijk uitgesproken over welke soort inkomensverzekeringen onder het provisieverbod moeten vallen, nl. de zogenaamde inkomensbeschermers en de arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen.

Voorbeelden van collectieve inkomensverzekeringen die volgens Adfiz niet onder het provisieverbod dienen te vallen zijn de WGA-hiaatverzekering, de WGA-excedentverzekering. Ook de ziekengeldverzekering waarmee een werkgever zich kan verzekeren tegen de financiële gevolgen van de wettelijke loondoorbetalingsverplichting bij ziekte en de WGA Eigen Beheer-verzekering/WGA Eigenrisicodragerverzekering dienen volgens Adfiz niet onder het provisieverbod te vallen.

Onderstaand wordt een aantal collectieve inkomensverzekeringen nog eens nader toegelicht waarom een provisieverbod voor deze producten niet noodzakelijk is omdat consumentenbescherming bij deze verzekeringen geen of slechts een zeer geringe rol van betekenis speelt.

Ziekteverzuimverzekering

1. Het verzekeren van (gedeeltelijke) loondoorbetaling is een werkgeversaangelegenheid, waarbij de rechten van de werknemer in de wet zijn geregeld. De rechten van de werknemer op loondoorbetaling zijn niet afhankelijk van het al dan niet afsluiten van een ziekteverzuimverzekering van zijn of haar werkgever. In dit verband kan er dus geen sprake zijn van consumentenbescherming omdat de hoogte en kwaliteit van de uitkering zijn geregeld in het BW, de Wet WULBZ (Wet Uitbreiding Loondoorbetalingsverplichting bij Ziekte).
2. De werkgever kan, in samenspraak met een werknemersvertegenwoordiging (OR/Vakbond) of opgelegd vanuit de CAO voor het betreffende bedrijf geldende bedrijfstak, besluiten om de minimale loondoorbetaling bij ziekte te verhogen. De schade die hierbij veroorzaakt wordt, kan hij verzekeren. De premie kan

bovendien niet voor rekening van de werknemer worden gebracht, dus speelt ook hier de bescherming van de consument geen rol.

3. Indien de werkgever uit kostenoverwegingen geen verzuimverzekering afsluit en als gevolg van langdurig verzuim van werknemers failliet gaat wordt bovendien de loondoorbetalingsverplichting overgenomen door het UWV.

WGA Eigenrisicodragerverzekering

Het verzekeren van Eigenrisicodragerschap is een werkgeversaangelegenheid waarbij de hoogte en duur van de uitkering aan de werknemer bij wet geregeld is. Wel kan sprake zijn van een, zij het geringe, bijdrage van de werknemer op de premie die de werkgever moet betalen om het eigenrisicodragerschap te verzekeren. Deze premie mag de werkgever zowel in rekening brengen indien het eigenrisicodragerschap publiek (UWV) danwel privaat is verzekerd (verzekeraar). Een bedrijf zal in beginsel het eigenrisicodragerschap privaat verzekeren indien de premie die hierbij betaald dient te worden lager ligt dan de publieke premie bij het UWV. Een werknemer zal er in dit kader dus nimmer financieel minder van worden en de hoogte en duur van de uitkering is wettelijk geregeld.

C. WGA hiaat/WGA Bodem en WGA-IVA-excedentverzekering

Ook hier kan de werkgever, in samenspraak met een werknemersvertegenwoordiging (OR/Vakbond) of opgelegd vanuit de CAO voor het betreffende bedrijf geldende bedrijfstak, besluiten om de hiaten die voortvloeien uit de WIA op te vangen door hierover afspraken te maken en deze vast te leggen in de arbeidsovereenkomst en/of pensioenovereenkomst. Indien deze afspraken worden gemaakt is men verplicht om deze te verzekeren. Ook hier is geen sprake van een noodzakelijke bescherming van de consument omdat de verzekering voortvloeit uit de afspraken die de werkgever en de werknemer vastleggen in de arbeidsovereenkomst. De hoogte van de te betalen premie kan een rol spelen omdat in 50% van de gevallen de werknemer een bijdrage levert aan de te betalen premie (*Bron: Inkomensverzekeringsmonitor 2010 MarketConcern*).

Gezien de omvang van het adviestraject aan zowel de werkgever, als de vertegenwoordiging van de werknemers die conform de Wet op de Ondernemingsraden een instemmingsrecht hebben, is bescherming van de consument (de werknemers) hier al ruimschoots geregeld.

Daarnaast is op een groot aantal producten die hiaten verzekeren die voortvloeien uit de WIA de leidraad tweede pijler pensioenadvisering van de AFM van toepassing, waarin de bescherming van de consument nogmaals wordt veilig gesteld.

3b. Eerbiedigende werking van provisie op bestaande overeenkomsten (art. 86c-nieuw Bgfo)

In de toelichting bij art. 86c-nieuw Bgfo wordt gesteld dat het provisieverbod gaat gelden voor alle overeenkomsten inzake de producten genoemd in art. 86b-nieuw Bgfo die worden gesloten na 1 januari 2013 (dit moet overigens zijn 'vanaf 1 januari 2013'). Tevens wordt in de algemene toelichting gesteld dat het provisieverbod geldt voor alle overeenkomsten die zijn aangegaan op of na 1 januari 2013 (p. 29).

In de tekst van het Bgfo zelf is geen bepaling voorgesteld die regelt dat het provisieverbod (uitsluitend) van toepassing is op overeenkomsten die op of na inwerkingtredingsdatum van art. 86c-nieuw Bgfo.

Ter voorkoming van misverstanden dient vorenstaande volgens Adfiz niet uitsluitend in de toelichting geregeld te worden. Er dient een goede wettelijke bepaling te komen die de eerbiedigende werking volledig regelt. Gedacht kan worden aan onderstaande

bepaling.

Artikel 174 Bgfo-nieuw

1. *De artikelen 86c, 86g, 86h zijn uitsluitend van toepassing op overeenkomsten aangegaan na inwerkingtreding van dit besluit.*
2. *Artikel 86d is van toepassing op overeenkomsten inzake een schadeverzekering aangegaan vanaf 1 januari 2012.*
3. *Overeenkomsten die vallen onder artikel 86c mogen voor einddatum polis of einddatum krediet alleen op expliciet verzoek van de klant/cliënt provisie vrij gemaakt worden. In dat geval wordt de klant geïnformeerd over de gevolgen daarvan voor wat betreft de aard, omvang en prijs van de doorlopende dienstverlening.*

Toelichting bij art. 174 Bgfo-nieuw:

Het provisieverbod geldt voor alle overeenkomsten inzake de bovenvermelde financiële producten die zijn aangegaan op of na 1 januari 2013. Het oude regime wordt in stand gelaten voor overeenkomsten die zijn aangegaan vóór 1 januari 2013. Het enkele feit dat een product dat vóór 1 januari 2013 is aangegaan en na die datum wordt aangepast op initiatief van de aanbieder (bijv. wijziging contractstermijn of voorwaardenwijziging) maakt niet dat er sprake is van een nieuwe overeenkomst waardoor art. 86c (provisieverbod) van toepassing wordt. Ook significante aanpassing van het product op de (gewijzigde) situatie van de klant – al dan niet na advies van een financiële dienstverlener – maakt niet dat het aangepaste product hierdoor zonder meer onder het provisieverbod komt te vallen.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat financiële dienstverleners het provisieverbod aangrijpen om ten aanzien van overeenkomsten die vóór 1 januari 2013 zijn gesloten met provisie afwijkende afspraken te maken over de doorlopende dienstverlening en de (wijze van) vergoeding daarvan.

3c. Onafhankelijkheid (art. 86f-nieuw, tweede lid, Bgfo)

In het nieuwe dienstverleningsdocument – dat vanaf 1 januari 2013 ook voor verzekeraars en banken wettelijk verplicht is – moet een aanbieder vermelden of hij uitsluitend adviseert over eigen producten, of ook over producten van andere aanbieders. Daarnaast moet elke financiële dienstverlener inzicht geven in de eigendomsverhouding binnen zijn onderneming.

De vraag is of de consument uit de huidige en voorgestelde transparantiemaatregelen de conclusie zal trekken dat hij bij een verzekeraar of bank (of bij een financiële dienstverlener die (mede) gefinancierd wordt door een aanbieder) geen onafhankelijk advies, maar verkoopadvies zal krijgen.

De term 'onafhankelijk' is in de nieuwe regelgeving helaas niet nader uitgewerkt of beschermd.

De het gebruik van de term 'onafhankelijk' dient volgens Adfiz exclusief beperkt te zijn tot adviseurs/bemiddelaars die geen enkele financiële verbinding hebben met een aanbieder. Dit zou volgens Adfiz wettelijk verankerd moeten worden.

3d. Dienstverleningsdocument (art. 86f-nieuw Bgfo)

Adfiz is verheugd over het feit dat de verplichting tot het verstrekken van een dienstverleningsdocument (dvd) niet langer beperkt is tot bemiddelaars/adviseurs, maar verbreed wordt naar aanbieders en gevolmachtigd agenten.

Betrokkenheid bij verdere uitwerking

Adfiz wenst graag nauw betrokken te zijn bij de verdere uitwerking door de AFM van

de dvd's t.a.v. van bijvoorbeeld de dienstverleningsvragen, de standaardteksten en - pictogrammen.

Meerdere dvd's

Het nieuwe dvd – zo begrijpt Adfiz – is niet bedoeld als een algemeen document waarin alle diensten ten aanzien van alle categorieën producten zijn opgenomen. Een financiële dienstverlener dient een dvd te verstrekken dat aansluit bij de vraag waarmee de consument of cliënt de financiële dienstverlener benadert.

Adfiz vraagt zich af of en in hoeverre het moeten verstrekken van meerdere dvd's – gebaseerd op de dienstverleningsvraag van de klant – in het klantbelang is. Het is volgens Adfiz te preferen dat het de financiële dienstverlener vrij staat om één dvd met verschillende soorten dienstverleningsvragen te verstrekken.

Publicatie op website

Er geldt een wettelijke verplichting tot publicatie van de dvd's op de website van de financiële dienstverlener (art. 86f-nieuw, vijfde lid, Bgfo).

Hieruit mag volgens Adfiz geen (impliciete) verplichting tot het hebben van website uit voortvloeien. Financiële dienstverleners die geen website hebben – hoewel dat er tegenwoordig niet veel zullen zijn – kunnen niet aan deze verplichting voldoen. In de tekst en de toelichting moet dan ook worden toegevoegd: "voor zover de financiële dienstverlener beschikt over een website."

Wat is verstrekken?

Adfiz heeft voorts de volgende vragen rondom het verstrekken van het dvd.

Wat wordt bedoeld met verstrekken?

Is dat – net als nu – schriftelijk of op een andere duurzame drager?

En zo ja, dient de vastlegging van de verstrekking ook op dezelfde wijze als nu te geschieden?

Is verwijzing naar de website – voor zover aanwezig – voldoende?

Juridisch bindende afspraken?

We gaan er vanuit dat de dvd's - net als nu – een puur informatiedocument is en dat de consument op generlei wijze rechtens wordt gebonden aan de adviseur of bemiddelaar om bepaalde diensten af te nemen of om bepaalde overeenkomst met een aanbieder te sluiten. Dit blijkt niet met zoveel woorden uit de toelichting.

3e. Kennis- en ervaringstoets bij execution only (art. 80e-nieuw Bgfo)

Adfiz is van mening dat de producten waarvoor het provisieverbod gaat gelden niet op basis van execution only kunnen worden aangeboden of bemiddeld.

Voor een verbod op execution only is niet gekozen. Met de invoering van 80e-nieuw Bgfo wordt een financiële dienstverlener verplicht om alvorens over te gaan tot execution only de kennis en ervaring van de klant te toetsen bij complexe of impactvolle financiële producten. Indien na die toets komt vast te staan dat de klant niet over voldoende kennis en ervaring blijkt te beschikken, dient de financiële dienstverlener 'slechts' te waarschuwen en kan de klant het product zonder advies aanschaffen.

Het is volgens Adfiz niet uit te leggen dat een klant een product zonder advies kan aanschaffen wanneer hij volgens de toets daartoe "niet geschikt" is. De Wft is erop gericht het belang van de consument te beschermen wanneer hij daartoe zelf niet in staat blijkt. Daar waar de impact van de beslissing op de financiële situatie van de klant groot is, schrijft de Wft immers vergaande maatregelen voor, zoals bijvoorbeeld bij kredietverlening. Het is dan ook niet in lijn met de geest van de wet om dan in het geval van complexe producten te volstaan met een waarschuwing in geval van

gebleken ongeschiktheid. Deze regels rondom de regulering van execution only en de wettelijk verlichte kennis- en ervaringstoets behoeven daarom volgens Adfiz aanscherping. Bijvoorbeeld door het invoeren van een verbod op het doen van zaken op basis van execution only met klanten die over onvoldoende kennis en ervaring blijken beschikken.

De wettelijke definitie van inkomensverzekering in art. 80e-nieuw Bgfo is overigens niet dezelfde als de definitiebepaling bij het provisieverbod omdat de reikwijdte bepaling van art. 86b-nieuw Bgfo niet geldt voor art. 80^e-nieuw Bgfo.

Daarenboven is Adfiz van mening dat consumptief krediet, gelet op het grote belang van verantwoorde kredietverlening eveneens onder de kennis- en ervaringstoets dient te vallen.

Voor consumptief krediet geldt weliswaar een verplichting tot doorlopende provisie (fee is in beginsel niet toegestaan), niettemin zou die onder de nieuwe verplichtingen van art. 80e-nieuw Bgfo moeten komen te vallen.

3f. Advies- en distributiekosten bij aanbieders

Definitie advieskosten ontbreekt

Er ontbreekt een wettelijke definitie van 'advieskosten'. Wat onder advieskosten moet worden verstaan wordt in de Nota van Toelichting (bij art. 86g-nieuw Bgfo) beschreven (p. 77). Deze beschrijving is naar de mening van Adfiz niet volledig. Volgens Adfiz dient er in art. 1-nieuw van het Bgfo dan ook een adequate definitie van advieskosten te worden opgenomen analoog aan de definitie die er voor distributiekosten wordt gegeven. Dat houdt in dat daarin ook zou moeten worden opgenomen "*de kosten voor het maken van reclame-uitingen gericht op advies.*"

Definitie distributiekosten niet geheel juist

Onderdeel van de voorgestelde definitie van distributiekosten in art. 1-nieuw Bgfo zijn *de kosten voor het maken van reclame-uitingen gericht op advies*. Volgens Adfiz is dit duidelijk een onderdeel van advieskosten. Dit zou moeten worden vervangen door: het maken van reclame gericht op de distributiedienst.

Advies- en distributiekosten gedurende de gehele looptijd ontbreken in de regelgeving

Adfiz is van mening dat de belangrijke punten betreffende de advies- en distributiekosten op grote lijnen in de regelgeving goed een plek heeft gekregen en is geformuleerd. Wel is Adfiz van mening dat de regelgeving nog scherper kan worden geformuleerd. De regelgeving is nog teveel geschreven vanuit het idee dat de aanbieder uitsluitend transparantie moet bieden over de advies- en distributiekosten in het dvd ten behoeve van de kanaalkeuze van de consument. De minister heeft echter op het laatste moment toegezegd dat deze kosten rechtstreeks in rekening moeten worden gebracht en niet in de prijs van het product mogen worden opgenomen. Citaat: "*In reactie op de inbreng van mevrouw Blanksma bevestig ik nog eens dat de advies- en distributiekosten apart op de rekening worden opgenomen en rechtstreeks met de klant worden afgerekend, eventueel gespreid. Ze worden niet in de productprijs opgenomen*". (TK 32 545, nr. 8, p. 24). Hierdoor bevat de voorgelegde regelgeving naar de mening van Adfiz een aantal onjuistheden of omissies.

Kostprijsmodel moet ook dienen voor de berekening van de kosten van doorlopende dienstverlening

In artikel 86g-nieuw Bgfo wordt gesteld dat het kostprijsmodel moet worden gebruikt om de kosten te berekenen van de advies- en distributiekosten die zijn gericht op het tot stand brengen van de overeenkomst. Ook in art. 86h-nieuw Bgfo wordt gesteld dat alleen de advies- en distributiekosten 'gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst' of 'in het kader van het tot stand brengen van een overeenkomst'

separaat van de prijs van het product rechtstreeks bij de klant in rekening dienen te worden gebracht.

Adfiz is van mening dat de beleidskeuze van de minister impliceert dat ook doorlopende dienstverlening inzake advies- en distributie tijdens de looptijd van het product moeten worden berekend en apart in rekening moeten worden gebracht bij de klant. Het kan volgens Adfiz niet zo zijn dat deze 'doorlopende advies- en distributiekosten' nog wel in de prijs van het product zelf mogen worden verwerkt. Deze kosten worden gemaakt om het onderhoud van het product te verzorgen, waardoor kan worden gewaarborgd dat het product ook gedurende de looptijd blijft voldoen aan de wensen en behoeften van de consument dan wel cliënt. Deze advies- en distributiekosten worden ook gemaakt door de onafhankelijk financiële dienstverlener. Daarbij kan worden gedacht aan advies- en distributie dienstverlening tijdens looptijd van het product als gevolg van gewijzigde situatie klant en/of gewijzigde regelgeving. Bijvoorbeeld: verhogingen, bijsluitingen/-stortingen en aanpassing als gevolg van life-events: trouwen/echtscheiding en geboorte/overlijden.

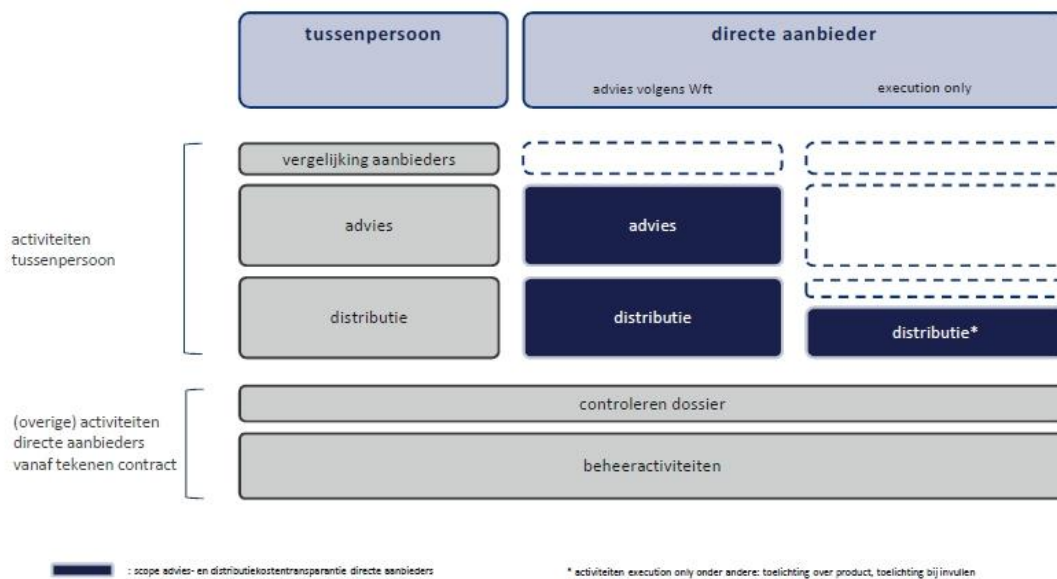
Voor de goede orde wil Adfiz erop wijzen dat deze doorlopende dienstverlening niet moeten worden verward met de kosten van het product of de beheerskosten die een aanbieder gedurende de looptijd *voor elk product* dient te maken *of dit nu geadviseerd is door de aanbieder, de bemiddelaar of aangeschaft via execution only*. Deze kosten zijn namelijk in ieder kanaal gelijk.

De opvatting van Adfiz is in lijn met de toelichting bij art. 59a-nieuw Bgfo waarin wordt gesteld dat het de bedoeling is dat een aanbieder de consument inzicht geeft in de totale prijs van het desbetreffende product inclusief alle kosten (behalve die van advies en distributie) gedurende de gehele looptijd van het product. Dit sluit volgens Adfiz ook uit dat de advies- en distributiekosten gedurende looptijd van het product worden opgenomen in de productprijs.

Ook de Memorie van Toelichting bij de Wijzigingswet financiële markten 2013 biedt hiervoor steun. In de toelichting op art. 4:25b-nieuw, eerste lid en onder c, Wft wordt immers het volgende bepaald:

"In het kader van een gelijk speelveld tussen aanbieders en andere financiële dienstverleners zullen aanbieders in ieder geval transparant moeten zijn over de kosten van activiteiten die zij uitvoeren en die grosso modo tevens door adviseurs en bemiddelaars worden uitgevoerd." (TK 33 236, nr. 3, p. 14).

Dit is ook terug te vinden in rapport van SIS Finance: Inzicht in advies- en distributiekosten (p. 11). In onderstaande afbeelding uit het rapport zijn alle activiteiten met betrekking tot advies- en distributiekosten van zowel tussenpersonen als directe aanbieders opgenomen. Uitsluitend de beheerskosten die de aanbieder voor alle producten maakt, ongeacht de wijze waarop die producten zijn geadviseerd of aangeschaft, worden buiten de kostprijsberekening voor advies- en distributiekosten gehouden (zie afbeelding). Vreemd is daarbij wel dat SIS Finance elders in het rapport aangeeft dat het gaat over de advies- en distributiekosten tot aan het sluiten van het contract. Onduidelijk is waar de advies- en distributiekosten gedurende de looptijd van het contract zijn gebleven.

figuur 3. hoofdprocessen van directe aanbieders en tussenpersonen.

Verder verplicht ook art. 86f-nieuw, tweede lid en onder e, Bgfo dat de financiële dienstverlener in zijn dvd aangeeft of hij ook diensten verricht in het kader van nazorg na het adviseren of sluiten van de overeenkomst en eveneens of hij daar kosten voor in rekening brengt. (Zie de toelichting op art. 86f-nieuw Bgfo op p. 75).

In de Nota van Toelichting staat dat de aanbieder de advies- en distributiekosten (p. 65) ook niet in de prijs van een financieel product mag verwerken. Dit is een cruciaal element voor intermediairbedrijven en wij zouden dit dan ook graag letterlijk terugzien in de tekst van artikel 86g-nieuw en/of 86h-nieuw Bgfo.

Gezien vorengaande dienen de artikelen 86g-nieuw en 86h-nieuw Bgfo te worden aangepast door hetzij "voor het tot stand brengen van een overeenkomst" te schrappen, hetzij door toe te voegen ", alsmede voor dienstverlening inzake advisering en/of distributie tijdens de looptijd van het product."

Kwaliteit kostprijsmodel artikel 86g-nieuw

De regelgeving ten aanzien van de berekening van de advies- en distributiekosten zoals deze in de toelichting op artikel 86g-nieuw Bgfo wordt beschreven, vindt Adfiz te onvolledig en kwalitatief niet goed genoeg, om te waarborgen dat een zuivere nettoproductprijs tot stand komt.

Wij hebben daarover de volgende opmerkingen:

- Misschien ten overvloede, maar wel voor de volledigheid vermelden wij, dat ons inziens niet alleen de advies- en distributiekosten voor tot het tot stand komen van de overeenkomst dienen te worden berekend;
- In de toelichting van 86g-nieuw wordt een opsomming gegeven van wat onder de verschillende kostensoorten moet worden verstaan. Wij pleiten ervoor om letterlijk op te nemen wat in het rapport van SIS Finance over de kostensoorten is opgenomen (hoofdstuk 2). Dat moet in ieder geval onder de kostensoorten vallen. Ook om daarmee discrepanties te voorkomen;
- Duidelijker moet worden gemaakt dat in principe alle marketingkosten een wezenlijk onderdeel zijn van de kosten van het directe kanaal. Als een directe aanbieder reclame maakt voor zijn eigen hypotheekproduct dan is dit

- uitsluitend gericht op zijn eigen verkoopkanaal;
- d. Managementkosten mogen niet worden beperkt tot de directe medewerkers en direct leidinggevend. Ook de managementlagen daarboven, voor zover toe te rekenen aan de producten/diensten, moeten worden meegenomen;
- e. Het kostprijsmodel zou moeten toetsen of de daadwerkelijk in rekening gebrachte kosten, vergelijkbaar juist en controleerbaar zijn;
- f. Vervolgens vinden wij de volgende aanbevelingen in het SIS Finance rapport – die volgens dit rapport in ieder geval in nadere regelgeving zouden moeten worden uitgewerkt – in de regelgeving niet terug.
Namelijk dat een directe aanbieder:
 - de bedrijfsvoering zo inricht dat deze een beheerste en integere berekening van tarieven waarborgt;
 - het gehanteerde kostprijsmodel documenteert;
 - deskundigen inzet bij de totstandkoming van de kostprijsmodel en berekening van tarieven;
 - de jaarlijkse tariefscalculatie integreert in de jaarlijkse begrotingscyclus.
- g. Het model moet op 1 januari 2013 gereed zijn om nominale transparantie van advies- en distributiekostentransparantie te kunnen bieden. Het mag geen model zijn dat na 1 januari 2013 nog moet worden doorontwikkeld. In die tijd kan het immers zo zijn dat de benadeelde partij door oneerlijke concurrentie ten onder gaat. In dit kader vinden wij dan ook dat op 1 januari 2013 elke aanbieder zou moeten beschikken over een goedkeurende verklaring van een accountant voor zijn kostprijsmodel.

Transparantie inzake goedkeurende verklaring accountant voor kostprijsmodel gewenst

Art. 86g-nieuw verplicht aanbieders een kostprijsmodel op te stellen aan de hand waarvan onder meer de advies- en distributiekosten moeten worden berekend. De toelichting op deze bepaling bepaalt dat het kostprijsmodel niet aan de consument verstrekt hoeft te worden. Niettemin pleit Adfiz er voor dat een verklaring van de aanbieder of de accountant dat de aanbieder over de juiste wijze van toerekening van zijn advies- en distributiekosten op grond van het kostprijsmodel ter beschikking komt van de bemiddelaar. Dit zou bijvoorbeeld efficiënt kunnen gebeuren door de aanbieder te verplichten de verklaring op zijn website openbaar te maken. Dit komt de controleerbaarheid ten goede en voorkomt dat bemiddelaars deze informatie bij iedere aanbieder separaat gaan opvragen. Bemiddelaars zullen uitsluitend zaken willen doen met aanbieders die over een goedkeurende verklaring beschikken omdat de bemiddelaar anders mogelijk handelen in strijd met het belang van de klant. Dat kan het geval zijn indien er onverhoopt toch nog advies- en distributiekosten onderdeel zijn van het prijs van het product. Om dat uit te sluiten zullen bemiddelaars dit willen nagaan aan de hand van bijvoorbeeld die schriftelijke verklaring van de (accountant van de) aanbieder.

Motivering apart in rekening brengen van advies- en distributiekosten

In de toelichting bij art. 86g-nieuw en art. 86h-nieuw Bgfo ontbreekt volgens Adfiz de belangrijkste redenen van het afzonderlijk in rekening brengen van advies- en distributiekosten en het feit dat advies- en distributiekosten geen onderdeel meer mogen zijn van de prijs van het product. Dit is volgens Adfiz:

- het bevorderen van de marktwerking. Door advies- en distributiekosten geen onderdeel van het prijs van het product te laten uitmaken komt een zuivere (netto) prijs tot stand; en
- het in staat stellen van de consument om een goede keuze te maken welke dienstverlening hij van welke partij wenst.

De controle door de accountant van het kostprijsmodel is ook van belang om

bovengenoemde punten en niet uitsluitend – zoals nu in de toelichting vermeld (p. 78) – “om te waarborgen dat de advies- en distributiekosten die dienen te worden opgenomen in het dienstverleningsdocument aansluiten bij de daadwerkelijk begrote kosten.”

Onduidelijkheid art. 86h-nieuw Bgfo

Het tweede lid van art. 86h-nieuw Bgfo bepaalt dat de aanbieder geen andere kosten dan de advieskosten en distributiekosten in rekening mag brengen. Adfiz begrijpt deze bepaling niet. Het zou goed zijn dat bepaald wordt dat de aanbieder verplicht is de volledige kosten van het advies en de distributie – separaat – in rekening te brengen bij de klant. Maar mag een aanbieder beheerkosten niet separaat van de prijs van het product in rekening brengen?

Het verdient aanbeveling deze bepaling aan te passen en te verduidelijken. Indien en voor zover deze bepaling bedoeld is om ongewenste kruissubsidiëring van advies- en distributiekosten, enerzijds, en productprijs anders, te voorkomen dan kan Adfiz dat uitgangspunt van harte onderschrijven.

Reikwijdte art. 59a-nieuw Bgfo niet correct

Art. 59a Bgfo-nieuw verplicht aanbieders om voorafgaand aan totstandkoming van de overeenkomst inzake een complex product of hypothecair krediet de consument te informeren over de prijs van het product, exclusief de advies- en distributiekosten. De reikwijdte van deze bepaling is volgens Adfiz ten onrechte beperkt tot complexe producten en hypotheeklen. Deze wettelijke verplichting dient te gelden voor alle producten waarvoor vanaf 1 januari 2013 het provisieverbod geldt (zoals gedefinieerd in art. 86b-nieuw Bgfo).

3g. Gespreide betaling

Tijdens het Algemeen Overleg op 8 maart 2012 hebben diverse Kamerleden gepleit voor de mogelijkheid tot het gespreid kunnen betalen van de advies- en distributiekosten. Behalve de formele mogelijkheid via het verstrekken van een consumptief krediet zijn er tot op heden helaas geen verdere acties ondernomen om gespreide betaling mogelijk te maken. Omdat het veelal gaat om relatief kleine bedragen zullen de kosten voor het vertrekken van krediet hoog zijn. Zowel bij financiële dienstverleners als bij klanten wordt dit niet gezien als een echte oplossing. Door de voorgenomen maatregelen ter beperking van de hypotheekrenteaf trek is ook het meefinancieren van de kosten van een hypotheekadvies niet langer mogelijk. Adfiz heeft daarom een tweetal voorstellen gedaan die gespreide betaling mogelijk moeten maken. Het gaat om de volgende twee voorstellen:

- Gespreide betaling via een serviceabonnement;
- Mogelijkheid tot het creëren van een vrijstelling van de regels voor consumptief krediet.

Wij stellen vast dat het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 geen bepalingen rondom (de mogelijkheden van) gespreide betaling van de adviesfee bevat. Niettemin dringen wij nogmaals aan op het snel verstrekken van duidelijkheid op dit punt. Dit is van groot belang voor een goede toegankelijkheid van onafhankelijk financieel advies.

4. Transparantie aanbieders hypothecair krediet

Adfiz is een groot voorstander van de voorgestelde transparantie-eisen. Onder andere wordt voorgesteld dat aanbieders de actuele debetrentevoeten bij verschillende rentevastperiodes op hun website publiceren. Ook dient een aanbieder de consument duidelijk te maken uit welke componenten de variabele debetrentevoet is opgebouwd. Daarnaast dient de aanbieder gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een

hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet de consument te informeren over elke wijziging van de debetrentevoet en door welke component of componenten de debetrentevoet is gewijzigd.

Adfiz is van mening dat niet alleen bij de variabele debetrentevoet maar ook bij de vaste debetrentevoet de consument inzicht moet krijgen in de componenten waaruit een rentevoet is opgebouwd.

Hoewel de formele norm alleen ziet op de aanbieders is het belangrijk dat ook adviseurs en bemiddelaars in hun communicatie richting de klant kunnen voldoen aan deze nieuwe transparantie-eisen. Op grond van artikel 4:21 Wft is een bemiddelaar, gevolmachtigde agent of een ondergevolmachtigde agent immers verplicht de informatie, bedoeld in artikel 4:20, eerste en derde lid, Wft, te verstrekken, tenzij een aanbieder expliciet is overeengekomen dat hij deze informatie zelf verstrekt. Dit is echter alleen mogelijk indien zij daartoe door de aanbieder ook in staat worden gesteld. Belangrijk hierbij is dat een bemiddelaar of gevolmachtigd agent tijdig over de juiste informatie kan beschikken. Wij verzoeken het ministerie in de toelichting op deze nieuwe artikelen hier expliciet aandacht aan te besteden.

5. Nieuwe eisen vakbekwaamheid

Voorgesteld wordt het stelsel van vakbekwaamheid ingrijpend aan te passen. Hiervoor wordt hoofdstuk 5 Bgfo geheel gewijzigd. De modulestructuur voor het bouwwerk van vakbekwaamheid wordt opnieuw vormgegeven, de vakbekwaamheidseisen worden aangescherpt alsook de wijze waarop aan de eisen van vakbekwaamheid moet worden voldaan.

5a. Nieuwe modulestructuur vakbekwaamheid

De nieuw voorgestelde modulestructuur is volgens Adfiz een sterke verbetering ten opzichte van de huidige structuur. Van groot belang is dat de inhoud van de onderscheiden modules voor de 8 beroepskwalificaties zo goed mogelijk aansluit bij de inhoud van de beroepspraktijk. Dit is echter volgens ons op een aantal belangrijk punten nog onvoldoende het geval. Ten aanzien van de volgende punten is aanpassing dan ook nog nodig:

1. het onderdeel Sparen en betalen is voor de beroepspraktijk van veel adviseurs niet relevant. Dit onderdeel zou dan ook niet tot de verplichte basiskennis van elke adviseur moeten behoren en behoort dan ook geen plaats te hebben in de module Basis.
2. het beschikken over een diploma Consumptief krediet moet het ook mogelijk maken een overlijdensrisicoverzekering af te sluiten, voor zover gecombineerd met een consumptief krediet.
3. het onderdeel verlenen van financiële diensten met betrekking tot beleggingsobjecten zal voor het overgrote deel van de financiële dienstverleners een overbodige ballast zijn, omdat op voorhand is te voorzien dat men niet actief is ten aanzien van het adviseren met betrekking tot beleggingsobjecten. Dit onderdeel dient dan ook niet opgenomen te worden in de module Vermogen. Omdat valt in te schatten dat er nogal wat eind- en toetstermen ten aanzien van het onderwerp beleggingsobjecten geformuleerd zullen worden, is het aan te bevelen naar een andere oplossing te zoeken ten aanzien van het stellen van vakbekwaamheidseisen voor dit specifieke onderdeel in dienstverlening.
4. de voorgestelde modulestructuur maakt het niet mogelijk dat een ongevallenverzekering gesloten kan worden door iemand die het diploma Inkomensadviseur heeft. Dit sluit niet aan bij de gangbare praktijk, waarbij in relatie tot een arbeidsongeschiktheidsverzekering in veel gevallen ook een ongevallen verzekering wordt afgesloten. Het moet niet zo zijn dat een adviseur die een werkgever adviseert over inkomens(vervangende) verzekeringen voor een relatief simpele verzekering als een ongevallenverzekering hiervoor een andere gekwalificeerde adviseur moet inschakelen ofwel zelf de vakbekwaamheid

- voor de volledige module Schade moet behalen.
5. de module Inkomen voor de beroepskwalificatie Pensioenadviseur is niet passend bij hetgeen vereist is in de beroepspraktijk. De pensioenadviseur zal zeker kennis moeten hebben van arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, maar hoeft absoluut niet zo breed te worden opgeleid dat hij ook kennis heeft van (producten voor) het WGA-eigenrisicodragen, verzuimverzekeringen, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekeringen etc. Het is ook niet te verklaren dat de module Inkomen nu ineens nog wordt toegevoegd aan deze beroepskwalificatie die nog maar kort gelden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid tot stand gekomen is en waarvoor adviseurs momenteel veel tijd en geld investeren om het nieuwe diploma te behalen. Het is niet uit te leggen dat dit diploma nu al niet meer aansluit bij de beroepspraktijk. Juist ten aanzien van de inhoud van deze beroepskwalificatie is door het CDFD expliciet gesteld dat deze gebaseerd is op onderzoek naar de beroepspraktijk van de pensioenadviseur. Het is niet voorstelbaar dat deze beroepspraktijk binnen één jaar tijd ineens zo volledig is veranderd dat een geheel nieuwe module Inkomen aan de beroepskwalificatie Pensioenadviseur moet worden toegevoegd. De module Inkomen dient dan ook geschrapt te worden bij de beroepskwalificatie Pensioenadviseur.

Ten aanzien van het overgangsrecht merken we op dat (onder voorwaarden) er tot 2014 een overgangsperiode van kracht is voor het behalen van de Wft-module pensioenverzekeringen voor bestaande adviseurs. Het artikel 171a Bgfo waarin dit is geregeld, verdwijnt met dit voorstel. Dit zou ertoe kunnen leiden dat iedereen die diplomaplichtig is, al op 1 januari 2013 het diploma moet hebben. Een jaar eerder dan waar iedereen nu rekening mee houdt. Dit kan en mag niet de bedoeling zijn.

5b. Aanscherping vakbekwaamheidseisen

Een goed fundament voor vakbekwaamheid wordt pas gelegd als de diplomaplicht zich uitstrekt tot alle medewerkers die inhoudelijk klantcontact hebben in het kader van adviesactiviteiten, bemiddelingsactiviteiten en aanbiedingsactiviteiten. Wij grijpen hierbij terug op de definitie ten aanzien van de zogenaamde klantmedewerkers zoals gehanteerd bij de totstandkoming van het Bgfo dat per 1 januari 2007 in werking is getreden (Stb. 2006, 520, p. 115). Zoals het nu geformuleerd is in het huidige voorstel, beperkt de diplomaplicht zich alleen tot diegenen die een specifiek financieel product aanbevelen en degenen die zich bezighouden met werkzaamheden als gevolmachtigde dan wel ondergevolmachtigde agent. Adfiz is van mening dat dit nog te beperkt is. Met de uitbreiding van de diplomaplicht op de hierboven door ons aangegeven manier wordt tevens voorkomen dat er onduidelijke situaties zullen ontstaan over de belangrijke vraag wanneer er sprake is van informeren en wanneer van adviseren, waarvoor in het ene geval niet en in het andere geval wel een diploma is vereist. Nadrukkelijk stellen wij dat de diplomaplicht noodzakelijkerwijs ook tot gevolg zal moeten hebben dat elke persoon die zich bij klanten/cliënten formeel presenteert als adviseur, doordat bijvoorbeeld de aanduiding 'adviseur' in de functienaam is opgenomen, moet voldoen aan het vereiste van de diplomaplicht.

5c. Waarborgen vakbekwame dienstverlening

Het is een goede zaak dat de financiële onderneming ervoor moet zorgen dat alle klantmedewerkers te allen tijde vakbekwaam zijn en op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Voorgesteld wordt dat diplomahouders in aanvulling hierop telkens binnen een periode van drie jaar een PE-examen moeten afleggen om het diploma geldig te houden. Hierbij merken we op dat de uitleg in art. 11-nieuw Bgfo ten aanzien van systematiek van een periode minder dan 18 maanden dan wel meer dan 36 maanden niet geheel duidelijk is. Het vereiste van het real-time vakbekwaam zijn vraagt verder een doorlopende beschikbaarheid van eind- en toetstermen voor permanente educatie. Dit is te prefereren boven een systeem dat er toe aanzet

overwegend op één moment een examen te doen, waarbij een stuwmeer aan opleidingsvragen en examenmomenten ontstaat en tot een onmogelijke businesscase leidt voor opleidings- en exameninstituten.

Het is volgens Adfiz niet uit te leggen dat periodiek een examen moet worden behaald om te voldoen aan de vereiste van permanente educatie. Hierdoor is een diploma van slechts zeer beperkte waarde. In vergelijking met een breed spectrum van andere beroepsgroepen die een wettelijk verplichte permanente educatie kennen, is dit een wel heel zware vorm. Binnen dit brede spectrum hebben wij slechts 2 beroepsgroepen gevonden die een wettelijk verplicht periodiek examen kennen; dit betreft de buitengewoon opsporingsambtenaar (5 jaar) en operationele medewerkers in industrieën die risicovolle werkzaamheden uitvoeren (10 jaar). Een examen is in periodiek examen is voor deze beroepsgroepen enigszins begrijpelijk omdat één verkeerde handeling door deze beroepsbeoefenaren tot gevaarlijke situaties kan leiden. Afgezet tegen de verplichte permanente educatie bij het brede spectrum van vergelijkbare beroepsgroepen, stellen wij vast dat een verplicht periodiek examen veel te ver doorschiet. Te voorzien is dat de beperkte geldigheidsduur van een diploma ook een aanzienlijke blokkade zal opwerpen ten aanzien van de instroom van nieuwe klant(advies)medewerkers. Dit is niet in belang van de financiële bemiddelingsbedrijfstaking. Inmiddels ontvangen wij ook zorgelijke signalen van ROC's, en HBO's dat vanwege de voorgestelde permanente examinering de instroom voor studierichtingen die opleiden voor een functie bij een financiële dienstverlener al minder in trek zijn.

Een studiepuntensysteem voor permanente educatie zoals bij de meeste beroepsgroepen het geval is, zou dan ook volgens Adfiz moeten kunnen volstaan. Controle van de AFM hierop is goed mogelijk. Voorafgaand aan de implementatie van een PE-examen adviseren wij te bewerkstelligen dat op dit belangrijke punt een advies is afgegeven door de Onderwijsraad. Dit onafhankelijk adviescollege is gezaghebbend ten aanzien van de advisering over (hoofddlijnen) van beleid en wetgeving op het gebied van onderwijs. Het adviesterrein van de Raad strekt zich ook uit tot het gebied van bedrijfsopleiden, waaronder de regelgeving voor vakbekwaamheid voor een financiële dienstverlener valt.

In het kader van de overgangsregeling moeten adviseurs die al over Wft-diploma's beschikken een inhaalprogramma volgen waarover zij een examen moeten afleggen. Het is ons inziens redelijk dat bestaande diplomahouders een inhaalprogramma moeten volgen. Het is niet reëel dat een hele beroepsgroep over dit inhaalprogramma een examen moet afleggen (gecombineerd met het PE-examen 2013-2015) om een nieuw diploma te verkrijgen. Juist omdat steeds is voldaan aan de wettelijke plicht van permanente educatie zouden eerder behaalde diploma's gewoon hun waarde moeten hebben behouden. Het vervallen van diploma's is volgens Adfiz niet uit te leggen en stuit terecht op groot onbegrip bij de betrokkenen.

Een aanvullend belangrijk punt is dat de wettelijke regels er niet toe moeten leiden dat het geen toegevoegde waarde (meer) heeft om te streven naar een hogere vorm vakbekwaamheid dan wettelijk is vereist. Daarom moet volgens Adfiz geregeld worden dat hogere en zwaardere vakopleidingen die waarvan de inhoud tenminste overeenstemt met de vereiste eind- en toetstermen, een vrijstelling opleveren voor bepaalde wettelijke modules. Voorbeelden hiervan kunnen zijn de verplichte opleidingsprogramma's van FFP's, RMiA's. Adfiz pleit ervoor dat het CDFD een rol krijgt bij het vaststellen of de inhoud van een hogere opleiding de verplichte eind- en toetstermen van een Wft-beroepskwalificatie voldoende afdekt, hetgeen een vrijstelling zal moeten geven voor het behalen van de eind- en toetstermen op grond van de Wft.

6. Geschillenbeslechting

De voorgestelde bepalingen inzake geschillenbeslechting geven Adfiz aanleiding tot de volgende vragen en opmerkingen.

Worden financiële dienstverleners betrokken bij periodiek onderzoek?

In art. 48d-nieuw, zevende lid, Bgfo wordt bepaald: "Een erkende geschilleninstantie laat iedere vijf jaar een evaluatieonderzoek uitvoeren door een onafhankelijke onderzoeksinstantie en voert periodiek klanttevredenheidsonderzoeken uit. Van beide onderzoeken wordt een afschrift aan Onze Minister verstrekt."

Het is Adfiz niet duidelijk of ook de financiële dienstverlener hierbij wordt betrokken. Dat zou ons inziens namelijk wel zo moeten zijn. Financiële dienstverleners moeten ook een stem krijgen om te laten weten wat ze van de kwaliteit van het Kifid vinden.

Daarenboven is de frequentie van een evaluatieonderzoek eens in de vijf jaar naar onze mening te weinig, met name omdat het Kifid op dit moment de enige erkende geschilleninstantie is en de financiële dienstverlener wettelijk verplicht is om zich daarbij aan te sluiten.

Adfiz pleit ervoor om de financiële dienstverlener te betrekken bij het klanttevredenheidsonderzoek en de frequentie van het evaluatieonderzoek te verhogen.

7. Administratieve lasten en nalevingskosten

In het Besluit worden de administratieve lasten en nalevingskosten van de nieuwe regelgeving – voor zover op dit moment bekend – geschetst. Adfiz hechter eraan op te merken dat de inschatting van deze kosten te laag zijn. Dit geldt volgens Adfiz zowel voor de gehanteerde uurtarieven als voor wat betreft de geschetste benodigde (mens)uren. Wij verzoeken u dan ook deze lasten en kosten nog eens kritisch te bezien en daar waar nodig aan te passen.

8. Tijdige bekendmaking (verdere uitwerking) nieuwe regelgeving

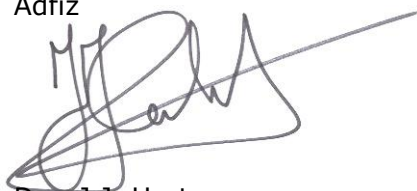
Adfiz dringt er op aan dat marktpartijen zo spoedig mogelijk duidelijkheid krijgen over de definitieve eisen van de nieuwe regelgeving zodat zij voldoende gelegenheid hebben om de nieuwe wettelijke eisen op een adequate manier in hun bedrijfsvoering te kunnen implementeren.

Daarbij kan onder andere worden gedacht aan de verdere uitwerking van het dienstverleningsdocument en de waarschuwing die financiële dienstverleners in geval van execution only bij de desbetreffende financiële producten moeten geven.

Maar het is ook zaak om snel duidelijkheid te verschaffen aan de markt op diverse andere, niet in het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 geregelde zaken zoals gespreide betaling van de advies-/bemiddelingsfee, fiscaliteit en abonnementen in relatie tot het standpunt van DNB terzake.

Tot een nadere (mondelijke) toelichting vindt u ons vanzelfsprekend graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Adfiz

Drs. J.J. Hartman
Algemeen directeur

Bijlage – Alternatieve tekst eed/belofte bestuurders/beleidsbepalers

Ik zweer/beloof dat ik mijn functie integer en zorgvuldig zal uitoefenen.

Ik zweer/beloof dat ik bij het centraal stellen van het belang van de klant mij gedragen zal naar wet- en regelgeving die daarbij voor mij van toepassing is.

Ik zweer/beloof dat ik uit het oogpunt van het belang van de klant ervoor zal zorgen dat elke klant wordt geadviseerd door een adviseur die volledig competent is doordat hij te allen tijde beschikt over de vereiste vakbekwaamheid en diploma's.

Ik zweer/beloof dat ik geheim zal houden wat mij is toevertrouwd.

Ik zweer/beloof dat ik geen misbruik zal maken van mijn kennis.

Ik zweer/beloof dat ik mij open en toetsbaar zal opstellen en ik ken mijn verantwoordelijkheid voor de samenleving.

Ik zeer/beloof dat ik mij zal inspannen om het vertrouwen in de financiële sector te behouden of te bevorderen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig / Dat verklaar en beloof ik.

Op, werd te
ten overstaan van (1)en,
de eed/belofte volgens bovengemelde tekst afgelegd.

Door de aflegger

(1)

(2)